

Zygmunt Wójcik (1907 – 1981)

Notka biograficzna

Zygmunt Stanisław Wójcik, syn Adama i Antoniny z Nowickich, urodził się w Kielcach dnia 27 kwietnia 1907 roku. W 1925 roku ukończył Państwowe Gimnazjum im. J. Śniadeckiego w Kielcach. Po uzyskaniu świadectwa dojrzałości przeniósł się do Warszawy. Marzył o studiach chemicznych na Uniwersytecie Warszawskim, ale realizacja marzeń nie była łatwa. Już jako student sam musiał zapracować na swoje utrzymanie i początkowo udzielał korepetycji. Pierwszą pracą zarobkową, w lipcu 1928 roku, podjął w Centralnym Laboratorium Państwowego Monopolu Spirytusowego w Warszawie, później na czas kampanii 1928/29 był zatrudniony w Cukrowni Ostrowy. Od 1 września 1929 do 11 sierpnia 1931 roku był zatrudniony w Centralnym Laboratorium Chemicznym Polskiego Monopolu Tytoniowego. Studia kontynuował w godzinach popołudniowych. Był pełnoprawnym członkiem (tzw. barwiarzem) Korporacji Akademickiej Vigintia, od początku jej powstania to jest od maja 1927 roku.

Po studiach, już jako mgr chemii, został powołany do czynnej służby wojskowej w Szkole Podchorążych Rezerwy Artylerii we Włodzimierzu Wołyńskim, którą odbył w okresie od 12 sierpnia 1931 do 13 września 1932 roku.

Po powrocie do Warszawy od 1933 roku aż do wybuchu wojny pracował w Zakładach Wyrobów Metalowych Konrad Jarnuszkiewicz i S-ka, na stanowisku kierownika laboratorium.

Brał czynny udział w obronie Warszawy – Zachód, jako oficer zwiadowczy i zarazem jeden z pięciu oficerów I Baterii 41 Dywizjonu Artylerii Lekkiej. Dowódcą II plutonu tej samej baterii był ppor. rez. Wacław Dembek. Po kapitulacji Warszawy w dniu 29 września 1939 roku, po złożeniu broni na boisku sportowym przy ulicy Wolskiej, jeńcy rozpoczęli marsz do łowicza, do niewoli niemieckiej, skąd tydzień później zostali wywiezieni w głąb Niemiec.

Ppor Zygmunt Wójcik przebywał w następujących obozach: Oflag X B Nienburg n/Wezerą (11.10.1939 – 9.11.1939) Oflag XVIII C Spittal n/Drawą, barak 6 (12.11.1939 -

30.05.1940), numer obozowy 836 / XVIII C Najdłużej – jak zresztą większość jego towarzyszy - był jeńcem Oflagu II C Woldenberg, barak 9B (30.05.1940 – 25.01.1945).

Handwritten signatures and names in cursive script, including: Jarosiński, Poliszkiwicz, Konwicki, Straszak, Dembek, Bończa - Skarzyński, Wolfgram, Łapiński, Słubicki, Zakrzewski, Żero, and others.

Dwa zdjęcia z Oflagu XVIII C Spittal. To górne z lewej, wykonane dnia 17.02.1940 roku, przedstawia jeńców w pełnym umundurowaniu, przed barakiem. Ppor. Zygmunt Wójcik (drugi z prawej), obok ppor. Wacław Dembek. Na odwrocie zdjęcia, poniżej, kolejne podpisy: Jarosiński, Poliszkiwicz, Konwicki, Straszak, Dembek, Bończa - Skarzyński,.....(nieczyt.), Wolfgram, Łapiński, Słubicki, Zakrzewski, Żero. Prawe zdjęcie górne, wykonane pewno wiosną 1940 roku, przedstawia tych samych oficerów ale w „strojach niekompletnych” i jest bardzo ciekawe z tego właśnie względu.

Dnia 25 stycznia 1945 roku rozpoczęła się ewakuacja obozu jenieckiego Oflag II C Woldenberg. Jeńcy zostali podzieleni na dwie grupy. Jedna z kolumn jeńców zatrzymała się w miejscowości Deetz (Dziedzice) gdzie, jak wynika z zapisków Zygmunta Wójcika, dnia 31 stycznia, po 6 dniach marszu jeńcy zostali uwolnieni przez 3 czołgi radzieckie. Zygmunt miał odmrożone nogi, ale żył i udało mu się wrócić do kraju. W Łodzi odnalazł żonę, w Boczach pod Głównem siedmioletnią córkę Wandę. Teraz najważniejsze było znalezienie pracy.

Od kwietnia 1945 roku został zatrudniony w charakterze instruktora uprawy tytoniu w Zakładzie Uprawy Tytoniu w Grudziądzu. Żona dalej pracowała i mieszkała w Łodzi. Ostatecznie, po kolejnych dwóch latach rozłąki, podjęli decyzję o zamieszkaniu w Grudziądzu, co nastąpiło w sierpniu 1947 roku. Ich wspólne życie nie trwało długo. Dnia 5 grudnia 1947 roku, z kilkunastu innymi osobami, został aresztowany i wyrokiem Sądu

Okręgowego w Grudziądzu, za działania na szkodę Skarbu Państwa, w trybie doraźnym, skazany na pięć lat więzienia. Zwolniony przedterminowo, 22 września 1951 roku. W styczniu 1952 roku znalazł zatrudnienie w Pomorskiej Wytwórni Chemicznej w Bydgoszczy. Wkrótce, celem zorganizowania nowego działu produkcji odczynników analitycznych, został przeniesiony do Spółdzielni Pracy Wytwórni Barwników i Wyróbów Chemicznych, również w Bydgoszczy,. Z zadania tego wywiązał się wzorowo i w ustalonym terminie. W zakładzie tym, przemianowanym później Spółdzielni Pracy "Technochemia", przepracował 23 lata pełniąc kolejno funkcje majstra produkcji, kierownika laboratorium, kierownika działu produkcyjnego i kierownika Zakładu. Dnia 30 czerwca 1974 roku przeszedł na emeryturę. Rozwiedzony w 1950 r. ożenił się ponownie w marcu 1960 roku. Do końca życia mieszkał w Bydgoszczy.

Miał wielu przyjaciół i wiele zainteresowań – żeglarstwo, konie, psy, fotografia artystyczna. Żona dzieliła z nim te pasje. W 1960 roku jego prace zostały wyróżnione w konkursie fotograficznym o tematyce regionalnej, zorganizowanym przez Zarząd Okręgowy PTTK. Razem z żoną założył hodowlę polskich owczarków nizinnych. Psy z ich hodowli „Spod Żagla” uzyskiwały najwyższe odznaczenia. Za działalność w Związku Kynologicznym dostał Odznakę Honorową. W 1976 roku Klub Ras Polskich z RFN przyznał mu dyplom uznania za osiągnięcia w hodowli PON-a .

Udział w obronie Warszawy, pobyty w obozach, więzienie odbiły się na Jego zdrowiu. Zmarł w Bydgoszczy 6 stycznia 1981 roku, miał 73 lata. Jest tu pochowany na Bielawkach.

*Opracowała Wanda Szczęsna, córka Zygmunta,
na podstawie relacji i pamiątek rodzinnych*

Toruń, 30 czerwca 2019